

ומה עם היערכות מדינית להיפוך הקנים?

20.10.2026 | ד"ר עדי שורץ written by

ראש הממשלה בנימין נתניהו אמר השבוע, במהלך סיור בקו התפר, כי ישראל ערוכה לכל תרחיש, לרבות "היפוך קנים" ביהודה ושומרון ¹ כלומר, שנשק שנמצא בידי הרשות הפלסטינית יופנה נגד חיילים ואזרחים ישראלים. טוב שמערכת הביטחון נערכת לאפשרות הזאת, אך כדאי שלצד התוכניות המבצעיות ישראל תיערך גם למערכה המדינית שתלווה להן.

האיום ביהודה ושומרון אינו מוגבל להחלטה מסודרת של הנהגת הרשות הפלסטינית. ייתכן שתתרחש התקוממות של חלק מהמנגנונים החמושים של הרשות, חבירה של אנשיהם לחמאס ולארגונים אחרים, או מתקפה רחבה על יישובים ומוצבים בסגנון 7 באוקטובר. בכל התרחישים האלה תידרש ישראל להפעלת כוח משמעותית סמוך מאוד למרכזי האוכלוסייה שלה.

תסריט ידוע מראש

הסכם אוסלו התיר את הצבתם של 12 אלף שוטרים פלסטינים ביהודה ושומרון. לפי מחקר של "המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון" מיולי האחרון, מנגנוני הרשות באזור מונים כיום יותר מ-50 אלף איש ² יותר מפי ארבעה מהמכסה המקורית. כוח חמוש ומאומן בסדר גודל כזה יעמיד בפני ישראל אתגר רציני.

אך הקושי המבצעי יהיה רק חלק מהבעיה. הזירה הבינלאומית מתמקדת לאחרונה במקרי אלימות של יהודים נגד פלסטינים. במסגרת זו, תגובה ישראלית לאפשרות של "היפוך קנים" עשויה להתפס כמעשה של תוקפנות, המיוחסת לישראל ממילא בעזה וביהודה ושומרון. עוד לפני שיתבררו העובדות, יגיעו הדרישות לריסון, להפסקת הפעולה ולהגנה על הרשות הפלסטינית. התסריט הזה כבר כותב את עצמו.

להקדים תרופה למכה

לישראל יש ניסיון מר במצבים כאלה, שבהם היא מנסה לכבות שריפות הרבה אחרי שאלה כילו את היער. מפרשת ה"מרמרה", דרך ההאשמות בהרעבה וברצח עם בעזה ועד הסרט "נז"א" ³ שוב ושוב אנחנו מוצאים את עצמנו מסבירים בדיעבד, כאשר הנזק כבר נעשה. גם הסבר שקול והגיוני אינו יכול להתמודד עם שקרים, ובעיקר אם הוא מגיע באיחור.

הפעם צריך להקדים את המאוחר. ראש הממשלה, שר החוץ, השגרירים ברחבי העולם ודובריה השונים של ישראל צריכים כעת, מבעוד מועד, להציג לממשלות זרות ולדעת הקהל הבינלאומית את הסכנה, את היקף הכוחות ואת משמעותה האפשרית של הפניית נשקם נגד ישראל. יש להבהיר מראש שהמעמד המדיני של הרשות אינו מעניק למנגנוניה חסינות אם ישתתפו במתקפה.

במסגרת זו צריך לערער על החלוקה שהתקבלה בעולם בין חמאס המבקש לחסל את ישראל,

לבין רשות פלסטינית שהשלימה עם קיומה. התנגדותו של אבו מאזן למאבק מזוין נרחב היא טקטית, והיא נשענת על תפיסתו שמאבק כזה מזיק למטרה הפלסטינית. אין להסיק ממנה שזנח את טיפוח הטרור ואת הענקת הלגיטימציה למבצעיו. עובדה היא שהתשלומים למחבלים ולמשפחותיהם נמשכים במלוא העוז, גם לנוכח קשיים תקציביים קשים של הרשות.

הכנה מדינית ותודעתית לא תבטיח תמיכה בינלאומית בכל פעולה ישראלית. אבל היא עשויה להרחיב את מרחב הפעולה, להעמיד ידידים על חומרת הסכנה ולמנוע לפחות חלק מההפתעה. אם ישראל כבר יודעת שעליה להיערך להיפוך קנים, אין סיבה שהעולם ישמע ממנה על האיום רק אחרי הירייה הראשונה.

פורסם ב-JNS ישראל בתאריך 15 באוקטובר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.